

Keď sa vám
život rozpadne...

jedna dobrá vec

všetko,
čo potrebujete, je...

ALEXANDRA POTTER

noxi

*Venované Eltonovi.
A všetkým úžasným zvieratkám,
ktoré menia naše životy k lepšiemu.*

Copyright © Alexandra Potter, 2022
„First published in 2022 by Macmillan,
an imprint of Pan Macmaillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited“
Translation © 2022 by Bronislava Duhanová
Cover design © Mel Four/Pan Macmillan Art Department
Author photograph © Rhian Ap Gruffydd
Slovak edition © 2022, 2023 (elektronická verzia) by NOXI
All rights reserved.

jedna dobrá vec

ALEXANDRA POTTER

noxi

Prológ

Ahoj,

pamätáš si, keď sme ako deti písali ďakovné listy? Väčšinou po Vianociach alebo po narodeninách a muselo to byť krasopisne. Nuž, tento email je môj ďakovný list tebe.

Keď sa mi zrútil svet, mala som pocit, že nemám budúcnosť. Opustiť môj starý život a skúsiť začať žiť nový, bola desivá predstava. Dobré vieš, že som sa odjakživa bála riskovať. Nikdy som nebola taká odvážna ako ty. Čo si to zvykla hovorievať? Že celý život sa odohráva na okraji našej zóny komfortu...

Nuž, nakoniec som predsa len dala na tvoju radu. Lebo, vieš, čo je ešte desivejšie, než začínať odznovu? Predstava, že už nikdy nebudeš šťastná. Napriek tomu, že všade okolo nás sú ľudia so zlomenými srdcami, cítila som sa veľmi osamelo.

Ale potom, čo som prišla sem, som pochopila, že až keď stratíš to, čo miluješ, objavíš to, na čom naozaj záleží. Okrem toho som objavila aj jedno tajomstvo. Všetko, čo potrebujeme k tomu, aby sa nám oplátilo znovu žiť, je aspoň jedna svetlá stránka. Jedna dobrá vec, náhodné ľudské gesto – ako napríklad úsmev neznámeho človeka, priateľské objatie alebo nejaká náhodná a nečakaná láskavosť, ako keď ti v kaviarni urobia do kávovej peny škoricové srdiečko. Alebo aj starý zanedbaný pes, ktorý nemá meno.

Jedna dobrá vec, jediná svetlá stránka, dokáže úplne zvrátiť chod udalostí. Má silu uzdraviť naše srdcia, inšpirovať odvahu a radosť, vytvoriť skutočné priateľstvo, ktoré

dokáže znovu zjednotiť celú komunitu. Alebo dokonca niekomu zachrániť život.

Takže ďakujem za radu. Viem, že nie sú Vianoce a ani nemám narodeniny, ale keď som to potrebovala najviac, tvoje slová mi dali ten najcennejší dar zo všetkých – nádej.

xoxo

Sedem štádií

*Sedem štádií žiaľu je slávna teória psychiatricky
Elisabeth Kübler-Rossovej, ktorá vysvetľuje naše reakcie
na komplikovanú udalosť straty. Strata môže byť výsledkom
rôznych situácií – smrti niekoho blízkeho, rozpadu vzťahu
alebo akejkoľvek veľkej životnej traumy. Napríklad taký
rozvod reprezentuje smrť manželstva a všetkých nádejí
a snov, ktoré ste doň vkladali. Po niečom podobnom
rozhodne musíte prejsť fázou žiaľu, aby ste sa mohli
začať zotavovať.*

*Po počiatočnom šoku a prekvapení sa vydáte na cestu,
ktorá vás prevedie sériou komplikovaných emócií,
až začnete postupovať smerom k akceptácii, nádeji a časom
aj k radosti. V skutočnosti však žiaľ nie je lineárny a city sú
komplikovaná záležitosť. Sedem štádií žiaľu preto
musíte chápať len ako akýsi všeobecný návod.
Pocit straty je univerzálny, zároveň však veľmi osobný
a každý preto musí prejsť svoju vlastnú cestu.*

PRVÉ ŠTÁDIUM:
TO SNÁĎ NIE!

Yorkshire

„Tak, čo myslíte?“

Realitný maklér práve dokončil obhliadku prízemia a otvoril drevené borovicové dvere, aby mi ukázal spálňu.

Je to síce nevinná otázka, ale v prípade čerstvo rozvedenej ženy nie je práve najvhodnejšia. Obzvlášť ak ide o ženu, ktorá sa práve impulzívne rozhodla opustiť Londýn a všetkých svojich priateľov, dať výpoveď v škole, kde učila desať rokov, a presťahovať sa do Yorkshire Dales vzdialeného niekoľko stoviek kilometrov, kde nikoho nepozná.

Myslím si všeličo. V prvom rade som stále v šoku. Stále sa mi nechce veriť, že sa moje manželstvo skončilo. Myslím, že som sa poriadne nevyspala už celé mesiace, že mám krízu stredného veku, že som včera zúfalo hľadala kľúče a nakoniec som ich našla v chladničke, že som pribrala tri kilá. Och, koho sa to tu snažím obalamutiť? Desať kíľ. Že sa cítim stratená a zmätená, že sa v tme prehadzujem v posteli a stále dúfam, že je to všetko iba zlý sen. Že je to všetko moja vina.

Že ho stále ľúbim.

Že ho nenávidím.

Že si tajne prajem, aby som bola ten typ ženy, ktorá v zúrivosti stvára šialené veci, pomstí sa nevernému exmanžellovi tak, že mu upchá výfuk, že mu sprejovou farbou počmára auto, nie žena, ktorá mu vyžehlila košeľe, úhladne ich poskladala a nechala v garáži, aby si ich mohol vyzdvihnúť spolu so zvyškom svojich vecí.

„Je to veľmi pekné,“ poviem zdvorilo a obzerám sa po tlmene osvetlenej izbe so staromódnymi tapetami s kveti-

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

novým vzorom a vyblednutým hnedým kobercom, ktorý je o niečo tmavší na miestach, kde kedysi stál nábytok.

Myslím, že som sa úplne zbláznila a robím obrovskú chybu.

Do nozdier mi vojde silný zatuchnutý pach plesne a zrazu mi bolestivo chýba domov.

Problém je v tom, že ja už nemám žiaden domov, po ktorom by sa mi mohlo cnieť. Bol predaný v rámci rozvodovej dohody. Po novom roku sa doň nasťahujú noví majitelia, mladý pár s dvoma malými deťmi. Môj bývalý manžel sa odsťahoval k jeho novej priateľke. Jeho syn Will, môj milovaný nevlastný syn, ktorý s nami zvykol tráviť víkendy a sviatky, už skončil školu a cestuje po svete. Ostala som len ja a prázdny dom plný spomienok.

A práve preto dnes, pár týždňov pred Vianocami, keď zvyšok sveta zháňa vianočné darčeky a výzdobu, ja hľadám nový domov.

„Viem, že vo vyhľadávacích kritériách ste uviedli, že uprednostňujete byt, podľa možnosti zrekonštruovaný, ale povedal som si, že s touto poslednou nehnuteľnosťou zahrám tak trochu vabank...“

Je neskoré popoludnie a je to posledná nehnuteľnosť na dnešnom zozname obhliadok pred tým, ako sa vrátim do Londýna. Ráno som ešte za tmy nastúpila na expresný vlak z King's Cross. V Leeds som potom presadla na lokálku, ktorá ma vzala na úchvatnú cestu dramatickou krajinou, kým sme konečne nezastali na malej veternej stanicičke na okraji Yorkshire Dales.

Tam ma už čakal pán Hardcastle, môj realitný maklér, ktorý odpovedal na môj email, v ktorom som prejavila záujem o nehnuteľnosť v tejto oblasti. Dodnes sme si iba písali.

Energický pán Hardcastle, plný života, s červenými lícami a v menčestrovom saku, ani trochu nepripomínal svoje náprotivky z Londýna v na mieru šitých oblekoch. Srdečne mi podal ruku a takmer mi pritom polámal prsty. Potom ma posadil na sedadlo spolujazdca vo svojej starej Toyote Rav4 a okolo polí plných kráv a oviec ma odviezol do Dales. Ukázal mi všetky nehnuteľnosti, ktoré sú momentálne na trhu, a veselo pritom komentoval počasie čistým penninským prízvukom.

„V predpovedi počasia tvrdili, že bude pršať... Na miesto toho je zima ako v psinci... Máte sakramentské štesci, včera se tu čerti ženili... Ve vrchech i snežilo... Ale vyzerá, že sa vyjasňuje... Aha, už vidieť aj kúsok modrého neba... Ak sa to zase nepoondie, cez víkend by mohlo byť pekne...“

Vzhľadom na to, že je začiatok decembra, jeho optimizmus ohľadne počasia je pozoruhodný. Rovnako jeho schopnosť vidieť na tejto tristoročnej kamennej barabizni aj nejaké pozitíva. Je to stará vidiecka chalupa v malebnej dedinke Nettlewick, pôvodne postavená pre paholkov na statku. Má tmavé miestnosti a žltkasté steny zafarbené od nikotínu. Vyzerá, že zúfalo potrebuje rekonštrukciu.

Rovnako ako ja.

„Má určitý šarm, čo povieť?“

„Nie som si istá, či považujem plesň za šarmantnú.“ Ukážem smerom k strašidelne vyzerajúcemu hríbovitému útvaru vyrastajúcemu zo steny. „Alebo červotoče.“ Zaostrím zrak na podozrivo vyzerajúce trhliny v jednom zo stropných trámov.

„Majiteľ je ochotný baviť sa o cene,“ pokračuje entuziasťicky pán Hardcastle a kníše sa na opätkoch. „Ze zadnej

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

záhrady je krásny výhľad na západ. Stojí tam síce pár baráčikov, ale v podstate vidíte celý Dales.“

„A aký je výhľad spredu?“ Vykročím smerom k vyklápaciemu oknu a odhrniem sivastú a flakatú záclonu. „Och, super – cintorín.“

„Aspoň tu bude ticho ako v hrobe.“ Pán Hardcastle sa nahlas zasmeje na vlastnom vtipе.

A ja mám okamžite pred očami mŕtvych. Spomeniem si na *Thriller*, hudobné video Michaela Jacksona.

„Majiteľ ten dom zdedil po svojej pratete, ale žije vonku, myslím v zahraničí, takže ho nepotrebuje.“

Vonku je tma a z okenného skla na mňa zíza môj vlastný odraz. Vyzerám unavene. Staro. Som bledá ako duch.

Nepotrebná.

Tak musel môj manžel vnímať naše manželstvo, keď sa rozhodol odísť. Ako nepotrebné. Tá myšlienka je ako ťažké závažie, ktoré mi padne na hrud'. Stále otočená chrbtom k pánovi Hardcastlovi, pevne zavriem oči a palcom a ukazovákom si šúcham slzné žľazy. Nesmiem sa rozplakať.

Nie tu.

„Nuž, jako som vravel, len som hral vabank.“

Zapne holú žiarovku visiacu zo stropu a ja otvorím oči. Chvíľu sa len tak motám okolo okna. Môj odraz zmizol a môj výhľad sa rozšíri na vysoký kamenný múr, siluety holých konárov stromov a na súmrak na cintoríne. Sú len štyri hodiny popoludní, ale vonku je už takmer tma.

„Tak sa môžeme vrátiť k tomu bytu v prerobenej fabrike v meste, ktorý ste videli jako prvý...“

Za sebou počujem šľukanie vypínačov. Pán Hardcastle sa podľa všetkého pokúša osvetliť schodište. Možno by som mala celé to sťahovanie zrušiť. Priznať si, že to bol z mojej

strany omyl a že som sa zbytočne unáhľila. Prenajmem si niečo v Londýne a uprosím riaditeľstvo školy, aby som sa mohla vrátiť na svoje miesto. Napokon, toto sa mi vôbec nepodobá. Nie som impulzívna. Som praktická. Opatrná. Penzijné fondy ma kvalifikujú ako zákazníka, ktorý sa „vyhýba riziku“.

Navyše, nehovoriac o všetkých tých radách z motivačných kníh, ktoré varujú, aby ste akékoľvek zásadné rozhodnutia odložili minimálne o rok po rozvode. Na nočnom stolíku mám takých kníh celú kopu.

„Myslím ten s terasou na streche, ktorý sa vám páčil. Asi desať míľ odtáľto. O ten je ale veľiký záujem. Je blízko trhu a veľikých obchodov a vôbec šeckých moderných vymožeností...“

V pozadí počujem realitného makléra a jeho obchodnícke triky.

„Takže, ak to myslíte vážne, radím vám konať čo najrýchlejšie.“

Stále meravo hľadím von oknom. Zrazu sa tam niečo mihne. Nejaký ružový záblesk a biele bodky. Zaostrím zrak. Začne pršať a dažďové kvapky hlasno udierajú do okna, formujúc potôčiky stekajúce po skle. Je to dáždnik. Jasno ružový dáždnik s bielymi bodkami. Sledujem dáždnik, ako sa pohybuje po cintoríne, skrývajúc svojho majiteľa. Rozosmeje ma to. V tom obraze je niečo rozkošne bizarné – strakatý záblesk farby, veselo poskakujúci na pozadí zimnej pľuši, ktorý vykúka spoza hrobov. Ako lúč svetla v temnote.

„Beriem to.“

Otočím sa od okna a pozriem na realitného makléra, ktorý na mňa čaká na vrchu schodišťa a študuje displej svoj-

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

ho telefónu. Pán Hardcastle zdvihne zrak a zatvári sa ako jeden z mojich žiakov, keď ich prichytím pri nejakej nepleche.

„Prepáčte, vánočné nákupy,“ vysvetľuje ostýchavo. „Parfum. Pre manželku. Kupujem jej ho každý rok.“ Rýchlo odloží telefón. „Čo jste to vraveli?“

„Že to beriem.“

„Och, výborné! Veľmi chytré rozhodnutie. Prerábky starých tovární a skladov sú momentálne medzi profesionálmi ako vy velice obľíbené...“

„Nie, chcem kúpiť tento dom.“

„*Tento?*“ opakuje, akoby sa mu ani nechcelo veriť, že jeho obchodnícke triky by mohli aj fungovať.

Jeho rozpaky mi iba dodajú odhodlanie. Na tom dome niečo je – aký je zanedbaný a nemilovaný. Niečo sa vo mne pohne. Potrebuje niekoho, kto by ho mal rád a znovu prebral k životu. Pomaly zostupujem po úzkom schodisku.

„Ponúknem takmer plnú cenu. Žiadam len toľko, aby majiteľ ihneď stiahol dom z ponuky a aby sme do Nového roka podpísali zmluvu.“

„Pravdaže... to zariadim... ihneď se spojím s predajcom v Singapore.“ Kroky pána Hardcastle ma rýchlo nasledujú dolu schodmi. „Spolehnite se, pani Brooksová, v realitnej kancelárii Hardcastle a syn jsú vaše problémy našimi riešeniami...“

„Och, pán Hardcastle, ešte niečo,“ zastanem pod schodmi, otočím sa a vidím, ako si udrie hlavu o jeden zo stropných trámov a zasipí od bolesti.

„Kúpte manželke pod stromček konečne niečo iné. Veríte mi, toho poondiateho parfumu má už po krk.“

Londýn

O šesť týždňov neskôr

„To je všetko?“

Sťahovacia služba vynáša posledné krabice z chodby.

„Áno, myslím, že áno.“

Konečne je tu deň sťahovania. Po týždňoch strávených v spoločnosti maskovacej maliarskej pásky a bublinových obalov je dom konečne prázdny.

Stojím vo dverách a chystám sa za sebou zamknúť, keď sa ma zrazu zmocnia pochybnosti.

„Viete čo? Počkajte chvíľu,“ zavolám na chlapíka zo sťahovacej služby, ktorý práve vychádza z bytu. „Ešte raz to tu skontrolujem.“

Rýchlo sa prejdem po prázdnych izbách. Nechala som tam všetky záclony, no napriek tomu sa moje kroky ozývajú na drevených parketách. Zrazu si spomeniem, ako sme sa sem pred desiatimi rokmi nasťahovali ako čerství novomanželia. Vtedy sa mi tieto miestnosti zdali nové a úžasne vzrušujúce. Pobehovala som po dome plná energie a entuziazmu. Hlavu som mala plnú farebných schém a nápadov...

Radšej ten prúd myšlienok zastavím.

Možno som všetko zbalila, ale to, čo som tu prežila, ostane naďalej vryté v týchto stenách. Tak či onak, teraz nie je najvhodnejšia chvíľa na emocionálny výlet do ríše spomienok. V prázdnej knižnici v obývačke si všimnem malú zarámovanú fotografiu. S pocitom zadostučinenia ju rýchlo schmatnem. Ešteže som sa vrátila.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

Je to jedna z tých malých štvorcových fotografií s bielym okrajom, aké sa robili v sedemdesiatych rokoch. Som na nej s mojou staršou sestrou Josie. Hoci na fotke ako staršia sestra nevyzerá. Sme tam obidve naozaj malé. Máme na sebe rovnaké rifľové overaly a sedíme na múriku pred domom našich starých rodičov v Yorkshire. Obidve sa škeríme do objektívu a cmúľame nanuky v tvare rakety. Mamu sme stratili vo veľmi útlom veku, preto sme u starých rodičov trávil všetky školské prázdniny. Vychovával nás osamelý otec, ktorý sa v snahe zabudnúť stal vorkoholikom. Doma bolo vždy akosi smutno a prázdno, ale dom starých rodičov v Nettlewicku bol vždy srdečný a teplý a stal sa naším vitaným únikom. A to je práve dôvod, prečo som sa rozhodla začať odznova práve v tejto dedinke. Potrebujem byť obklopená šťastnými spomienkami. Zobúdať sa na mieste, ktoré pre mňa vždy bolo bezpečným útočiskom, nech sa dialo čokoľvek.

Vložím fotografiu do kabelky a rýchlo skontrolujem zvyšok domu. Potom za sebou zamknem vchodové dvere a do priečinku na poštu na dverách vhodím kľúče. Realitný agent má svoj pár, takže tieto nechávam pre nových majiteľov. Keď začujem, ako spadnú na rohožku za dverami, spomeniem si, že som na nich nechala kľúčenku – hlúpy suvenír z víkendu strávenom v Taliansku. Boli sme tam pred pár rokmi osláviť moje narodeniny.

Myšlienky sa mi zase pohnú nebezpečným smerom, ale zatlačím ich späť. Sprostá šikmá veža v Pise mi na kľúčoch predsa chýbať nebude. Veď ani nepadá správnym smerom.

Veľké ťahovacie auto je zaparkované na ulici a čaká so zapnutými výstražnými svetlami. Dom sa nachádza na ruš-

nej ulici a tak, ako väčšina domov v Londýne, nemá dvor. Sťahovacie auto preto muselo zaparkovať na rohu ulice za kopou vyhodených vianočných stromčekov. Je síce tretí januárový týždeň, ale komunálne služby ich zatiaľ nestihli recyklovať. Ležia tam na kope ako takí úbožiaci, bez ihličia aj ozdôb. Život je niekedy naozaj brutálny, ešte aj pre vianočné stromčeky.

„Olivia!“

Pozorujúc chlapov zo sťahovacej služby, ako nakladajú do auta posledné kúsky môjho majetku, začujem za chrbtom svoje meno.

„Och, dobrý deň, Madeleine.“

Na rohu zbadám susedu, ktorá práve vyšla zo záhradnej bráničky. Donútim sa do úsmevu. Madeleine je naša miestna klebetnica a domobrana v jednej osobe. Všetkým sa stará do života. Odkedy sa môj exmanžel odsťahoval, je prakticky zaparkovaná za zatiahnutými žalúziami ako nejaká strážna hliadka. Našťastie, rozhovoru s ňou som sa doteraz vyhýbala vďaka mojim tajným chodníčkom a odchodom do práce v skorých ranných hodinách.

Doteraz.

„Už celú večnosť som dúfala, že vás stretnem. Aj s Rogerom sme vám chceli povedať, ako veľmi nás mrzí, že sa s Davidom rozchádzate...“ Omotá sa do obrovského svetra ako do nejakého vodopádu a prekříži si ruky na hrudi. Očividne na mňa cíhala za oknom. Je totiž v papučiach. „Ako sa máte?“

„No viete...“ odmlčím sa, došli mi slová.

Ale Madeleine to, pravdaže, nevie. Nemá o tom ani poňatia. Štyridsať rokov je vydatá za Rogera, účtovníka na dôchodku. Jej život je prísne rutinný – spolok žien v kostole,

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

donáška potravín a víkendové pranie Rogerových košiel, ktoré vešia na šnúru tak rovnomerne, až si myslím, že musí používať vysúvací meter.

V jej živote nie sú rozvodoví právnici ani chaos, ani manžel, ktorý by jej ušiel s peknou mladou Američankou, ktorú stretol na hodine Bikram jogy.

Ak mám byť úprimná, stále sa mi nechce veriť, že to urobil ten môj. Starý dobrý David! Kto by to o ňom povedal?! Celý život mal rád golf, novozélandské červené víno a večere v Rotary Klube. Bol to chlap, čo dookola nosil mokasíny a polokošele a zo mňa si ťahoval kvôli mojej láske k retro odevom.

„Ty moja stará hipisáčka,“ zvykol sa smiať, keď som mu pyšne ukazovala svoj najnovší úlovok zo sekáča. No zároveň bol vždy aj mierne zaskočený. „Dobre vieš, že ak ti nestačí učiteľský plat, môžeš použiť moju kreditku. Nechcem, aby si naši priatelia mysleli, že mojej manželke nedoprajem nové šaty.“

Nuž, mokasíny a polokošele sú už dávno preč. Keď si prišiel vyzdvihnúť veci, vyzeral ako zo seriálu *Peaky Blinders*. Bol nahodený v tvídovej čapici, v saku do pása a v úzkych členkových džínsoch, lenže nevyzeral ako Tommy Shelby, ale skôr ako päťdesiatnik s vysokým krvným tlakom. Čo je, mimochodom, hlavný dôvod, prečo som chcela, aby na tú Bikram jogu chodil. Irónia osudu. Keby nešlo o môjho manžela, bolo by to dokonca vtipné.

Aspoň som si myslela, že je to môj manžel, takmer som ho totiž nespoznala. A to hovorím len o jeho zovňajšku.

„Vyzieráte unavene.“

Precitnem a vidím, ako si ma Madeleine kriticky premeriava.

„Sťahovanie je únavné,“ odpoviem.

Prečo ľudia hrajú divadielko, keď chcú v skutočnosti povedať: vyzeráte otrasne.

„S Rogerom si o vás robíme starosti,“ pokračuje a nakloní hlavu nabok.

Som v rozpakoch a cítim sa neprijemne. Je to pohyb plný ľútosti. Odkedy sa rozšírila správa o našom rozvode, pozerá tak na mňa prakticky každý.

„Liv! Ty stará korytnačka!“

Nuž, nie úplne každý. Môj rozhovor s Madeleine preruší postavička na kolobežke, ktorá sa k nám blíži po chodníku a máva mi.

„Naomi!“ Tak toto je naozaj nečakané. „Kde sa tu, preboha, berieš?“

„Nemohla som ťa predsa nechať odísť bez rozlúčky,“ škerí sa a jej tmavé oči doslova svietia. Zoskočí zo skútra, objíma ma a zabalí ma pritom do svojho veľkého chlpatého plyšového kabáta. „Mám obedňajšiu prestávku, nikomu nebudem chýbať, tak som si povedala, že sa pôjdem uliať.“

Zaplaví ma pocit vďaky. „Tak rada ťa vidím.“

Naomi je jedna z učiteliek z mojej starej školy a jedna z mojich najbližších priateľiek. Stretli sme hneď v prvý deň, keď som nastúpila na Carltonske všeobecné osemročné gymnázium. Prijali ma na dočasné zastupovanie učiteľky angličtiny v deviatom ročníku, ktorá odišla na materskú. Bola som veľmi nervózna, ale Naomi so svojím čiernym humorom a silným glasgowským prízvukom moje rozpaky okamžite rozptýlila. Keďže môj zmysel pre humor je rovnaký ako ten jej, zažili sme spolu za tie roky veľa zábavy.

„Stále nemôžem uveriť, že ma nechávaš samu v tom semeníšti neposlušnosti a nedisciplinovanosti!“ Hreší ma

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

a zároveň ma prestane objímať. „A to hovorím len o učiteľoch,“ dodá s chrapľavým smiechom.

Rozhodnutie dať výpoveď nebolo jednoduché, ale Naomi ma povzbudila, napokon, tak ako vždy. Povedala, že robím správne rozhodnutie a hneď začala vtipkovať. Vraj to bude moje *Vykúpenie z väznice Shawshank*. „Skús si to predstaviť, Liv, konečne odtiaľto vypadneš! Už žiadne príšerné schôdze s Godfreyom.“ Pán Godfrey je riaditeľ školy a jeho schôdze a školské zhromaždenia sú známe tým, že uspávajú rovnako učiteľov, ako aj žiakov.

Napriek všetkému tomu povzbudzovaniu a vtipkovaniu viem, že nie som jediná, ktorej sa ťažko lúči.

„Prosím ťa, koho je to kolobežka?“ opýtam sa jej.

„Neviem... ukradla som ju.“

„Nejakému žiakovi?“

Ostýchavo sa zaškerí a napraví si vlnenú čiapku s brmbolcom, pod ktorou má zastrčené svoje vrkoče. „Kradnem kolobežky a ulievam sa, to som ale dopadla!“

„Naomi, ty si šialená. Keby sa to dozvedel pán Godfrey, budeš mať problémy.“

„Vidiš, čo si spôsobila svojím odchodom? Už ma nemá kto kontrolovať, úplne som sa odtrhla z reťaze.“

„Myslím to vážne, mala by si ísť, skôr než sa na to príde.“

„Prepáčte, pani učiteľka,“ poslušne zvesí hlavu, ako sa patrí na vyhrešenú školáčku.

Rozosmeje ma to. Naomi má zázračný talent rozosmiať ma v akejkolvek situácii. Ani nespočítam, na koľkých porádach som musela svoje výbuchy smiechu skrývať za zakladáče formátu A4.

„Tak čo, aké máš pocity zo sťahovania?“

„Čiastočne je to vzrušujúce... nový štart a tak.“

„To je dobre.“

„Ale som aj trochu nervózna...“

„A to je zase normálne.“

„Vlastne, ak mám byť úprimná, mám strach.“

„Uhm. Vieš, že strach a vzrušenie sú vo svojej podstate tá istá vec?“

„Naozaj?“

„Áno, má to niečo spoločné s hypotalamom v mozgu. Obidve emócie vyvolávajú tú istú psychologickú reakciu, v rámci ktorej sa uvoľňuje kortizol. Ten spôsobí, že sa ti rozbúši srdce a zrýchli dych, čo ťa pripraví na prípadnú krízovú situáciu.“

„Hypo čo? Vidíš a toto je dôvod, prečo ty učíš biológiu a ja angličtinu.“

Naomi sa rozosmeje. „Začala si si už hľadať nové zamestnanie?“

„Zatiaľ nie. Ostanú mi nejaké peniaze z predaja domu. Žiadne milióny, ale dosť na to, aby som dala opraviť domček a chvíľu z toho vyžila. Budem si zatiaľ hľadať len nejaké doučovanie na vedľajší úväzok.“

„To sa niekto má. Čo by som ja dala za prestávku od nudnej školskej rutiny.“

„Okej, pani, sme hotoví, všetko je naložené.“

Otočím sa. Vedľa mňa stojí jeden zo statných chlapov zo sťahovacej služby.

„Výborne, ďakujem.“

Kútikom oka sa pozriem na sťahovacie auto. A je to tu. Celý môj život je zbalený v kartónových škatuliach a omotaný v dekách pre ochranu. Banálny koniec. Rozmýšľam, či môj život mal vôbec nejaký význam.

„Pôjdem za vami v prenajatom aute,“ povie chlapíko-

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

vi. „Adresu máte. Bude tam na vás čakať realitný maklér s kľúčmi.“

„Platí. Tak my teda vyrážame.“ Chlapík zapíska na kolegu, ktorý mu ukáže zdvihnutý palec a zdvihne nakladaciu rampu. Mechanizmus nahlas zaškrípe. „Máme pred sebou dlhú cestu.“

„Dlhú cestu?“

Celkom som zabudla na Madeleine, ale keď sa otočím, vidím, že stále stojí na chodníku pár krokov za mnou a načúva.

„Sťahujete sa niekam ďaleko? S Rogerom sme rozmýšľali, kam asi pôjdete, ale nechceli sme vyzvedať.“

To určite.

„Uhm. Do Yorkshire Dales.“

Madeleine idú oči vyskočiť z jamôk. „Vy odchádzate z Londýna?“

Jeden by si myslel, že som jej práve povedala, že odchádzam na Mars.

„A čo David? Aj on odchádza?“

„Nie, David sa odsťahoval do Hackney k svojej novej priateľke.“

Chvíľu váham, čo ju šokovalo viac – že má novú priateľku, alebo že sa odsťahoval do Hackney.

„Preboha, to by mi nikdy nenapadlo.“

„Tak to sme dve.“

Zrazu si uvedomím, že mám s Madeleine viac spoločné, než som si myslela. Nie je jediná, ktorá to nechápe. Ani mne to stále nedáva žiaden zmysel.

„Olivia, vy moje chúďatko, musíte byť úplne na dne.“

„Nemusíte si robiť starosti, už som okej.“

„Naozaj?“

„Nepočuli ste ju? Je okej,“ vybehne na ňu Naomi a zazrie na svoju susedu, ako by to bol žiak, ktorý vyrušuje. „Nechajte si svoje obavy pre Davidovu novú priateľku.“ Naomi pristúpi o krôčik bližšie k Madeleine, nahne sa k jej uchu, akoby jej chcela povedať nejaké tajomstvo. „David má strašne malý penis.“

Madeleine niekoľkokrát po sebe zažmurká.

„Myslím to vážne. Je *mikroskopický!*“ Naomi spojí palec a ukazovák na ruke, aby bolo susedke jasné, čo má na mysli. „Liv v živote čaká niečo oveľa lepšie a hlavne väčšie.“

„Preboha, to je už toľko hodín?“ Madeleine stíska hodinky na zápästí, ustúpi o krok späť a zapotáca sa. V pletených papučiach zakopne o obrubník. „Tak ja už budem musieť ísť... za chvíľu mi prídu vnúčatá. Šťastnú cestu, Olivia.“ Rýchlo zaradí spiatočku a zmizne za vchodovými dverami do svojho domu.

„Pekne som sa jej zbavila, čo?“

„Čo ti to, preboha, napadlo?“ osopím sa na ňu, keď sa konečne zmôžem na slovo.

„Neviem,“ prizná sa a pôsobí úprimne skormútené. „Veď sa s Davidom už nikdy nestretne, nie?“

„Je to ich zubár.“

Zdesene si zakryje ústa dlaňou.

„*Doriti!*“

Chvíľu na seba mlčky hľadíme. Najprv sa rozosmeje Naomi a potom sa k nej pridám aj ja. Je to silnejšie ako ja. Takmer infekčné.

„Som taká detinská. To mám z toho, že učím trinásťročných pubertiakov,“ prestane sa smiať a nahodí úzkostlivý

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

výraz. „Prepáč, Liv, ale bola taká otravná. Ako ťa spovedala a predstierala, že si o teba robí starosti, pritom jej išlo len o to, aby mohla klebetiť.“

„Nemusiš sa ospravedlňovať. Ani si nespomínam, kedy som sa naposledy zasmiala.“ Krútim hlavou, vybavím si tvár úbohej susedy a potom sa pozriem na hodinky. „Je neskoro, mala by som ísť, mám pred sebou dlhú cestu.“

„Na Veľkú noc sa chystám za rodičmi do Škótska, skúsím sa cestou u teba zastaviť. Ellie nevidela starých rodičov už celú večnosť.“

„To by bolo skvelé.“

Avšak viem, že aj nepravdepodobné. Naomi má so svojimi nábožensky založenými rodičmi napäté vzťahy. Naštrbili sa, keď sa rozhodla, že chce mať dieťa aj bez partnera a využila služby spermobanky. Teraz vnučku, samozrejme, zbožňujú, ale na začiatku to vyvolalo vážny konflikt. Nuž a najnovšie sa k tomu pridalo ďalšie jablko sváru v podobe nového Naominho partnera – muzikanta Dannyho.

„Sľúb mi, že ostaneme v kontakte.“

„Sľubujem.“

Objímame sa a potom nasadnem do auta. Práve si zapínam bezpečnostný pás, keď mi zaklope na okno. Stiahnem ho.

„To, čo som povedala, som myslela vážne. Vieš, to... že ťa čakajú lepšie a väčšie veci.“

Vďačne sa na ňu usmejem. „Viem.“

Potom si zamávame, Naomi nastúpi na kolobežku a odchádza opačným smerom, kým mi nezmizne v spätnom zrkadle.

Samozrejme, že som jej klamala.

Nastavím si spätné zrkadlo, z mojich strapatých vlasov vytiahnem kus lepiacej pásky, zopnem si ich do provizórneho drdola a naštartujem. So zapnutým motorom naposledy pozriem na svoj dom. V predzáhradke je zapichnutá tabuľa PREDANÉ. Oči mi vybehnú na prvé poschodie a zahľadím sa do spálňového okna. Predstavím si, ako odťahujem závesy a hodnotím počasie, ako som to robievala každé ráno celé uplynulé desaťročie. Zaplaví ma taká vlna žiaľu, až to fyzicky bolí.

Ani trochu sa mi nezdá, že ma v živote čakajú lepšie a väčšie veci. Práve naopak, mám pocit, že môj život sa skončil.

Potom sa pozriem pred seba, zaradím rýchlosť, vojdem do premávky a odchádzam preč.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

Straty a nálezy

Nie je to nič nezvyčajné, však?

Manžel opustí manželku kvôli inej žene. Najväčšie kliše na svete. Toľko ráz sme o tom počuli, až sme voči tomu úplne znecitliveli. Presne ako jeden z mojich žiakov Kieran O'Conner. Keď som ho prichytila, že opisuje na písomke, bránil sa: „Čo také sa stalo?! To predsa robí každý, pani učiteľka.“ Čo je, mimochodom, asi jediná školská záležitosť, ktorú Kieran pochopil správne. To však neznamená, že by to bolo o niečo menej zdrvivúce, keď sa to prihodí vám.

Problém je, že mi nikdy ani napadlo, že sa to môže stať aj mne. Nie som jednou z tých žien, ktoré milujú drámu a škandály, majú vzrušujúce životy plné fascinujúcich zvrátov a udalostí a ich rozhovory začínajú lapaním po dychu a s: „*Predstav si...*“. Bola som šťastne vydatá. Mala som stabilné zamestnanie a príjem, platenú dovolenku, pekný dom a hypotéku. V mojom živote neboli žiadne zvraty, žiadne neistoty.

V detstve som bola vždy tá rozumná. Nepredvídateľná a nezodpovedná bola moja staršia sestra Josie. Napriek tomu, že som od nej o dva roky mladšia, vždy som na ňu dávala pozor, aby sa nezamotala do nejakej šlamastiky. A vždy som všetko naprávala, keď sa do nejakej zamotala. Okrem vlašného pokusu o to, aby som bola dobrá žiačka a študentka, som sa nikdy nesnažila v ničom vynikať, ani sa presadiť. Nikdy som nevystúpila zo svojej zóny komfortu, lebo som nechcela zbytočne riskovať a obávala som sa, aby som neurobila nesprávne rozhodnutie. Chodila som so

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

všednými mužmi, s ktorými som mala všedný sex. Potom som stretla Davida a všetko sa zmenilo. Minulý rok sme oslavovali desiate výročie svadby.

Mala som niečo po štyridsiatke a usporiadaný život. Mala som dobrých priateľov a pestrý spoločenský život. Milovala som svojho manžela. Poctivo som pracovala a chodila do posilňovne (hoci asi nie tak často, ako by som mala, lebo keď som si vydělila môj ročný poplatok počtom hodín, ktoré som tam strávila, jedna vyšla na štyridsať libier, čo je nekresťansky veľa za pár *Namaste*). Na polici v kuchyni som mala kuchárske knihy od celebrit, ktoré sľubovali, že budem štíhlejšia, a v skrini plno šiat a ihličiek, v ktorých som stále vyzerala aspoň trochu k svetu. Plus toľko vlasových produktov, že som si mohla otvoriť vlastné kaderníctvo. Po mame som totiž zdedila husté, tmavé, kučeravé vlasy, ktoré si často žijú svojím vlastným životom, sú požehnaním a kliatbou zároveň. Zvlášť, keď prší.

Bola som skrátka normálna žena a viedla som normálny život. Priznám sa, občas som si v časopisoch prečítala jeden z tých článkov o ľuďoch, ktorí sa rozhodli radikálne zmeniť svoj život, a na moment som v duchu rozmýšľala: *Naozaj ma už nič iné nečaká?* Ale potom som sa pozrela na Davida sediaceho vedľa mňa na gauči, na ktorom sme spolu jedli čínske jedlo pochybnej kvality a delili sa o fľašu červeného vína. Usmial sa na mňa a tá myšlienka zmizla rovnako rýchlo, ako prišla. Cítila som sa pri ňom spokojne. Bezpečne. *Mala som šťastie.*

Po tom všetkom, čo sa mi prihodilo v detstve, bol môj život pokojný, príjemne jednotvárny, a tak sa mi to páčilo. Žiadne veľké prekvapenia. Žiaden chaos. Žiadne boľavé srdce. Všetko išlo ako po masle.

A potom bolo zrazu všetko inak.

„Po počiatočnom šoku a prekvapení sa vydáte na cestu, ktorá vás prevedie sériou komplikovaných emócií...”

Z autorádia znie charakteristický hlas slávnej oskarovej hollywoodskej herečky. Nahovorila audioknihu, ktorú v snahe nezaspať za volantom práve počúvam. Potlačím zívnutie a stiahnem okno, aby som do auta vpustila čerstvý chladný vzduch. Šoférujem už celé hodiny. Dávno sa zotmelo a po úzkych vidieckych cestách Yorkshire Dales ma vedú reflektory auta a reflexné pätníky pri okrajoch cesty. Som zvyknutá na svetelný smog veľkomesta, ale teraz mám nad hlavou oblohu čistú a tmavú a Londýn sa mi zdá taký vzdialený, ako by ani neexistoval. V tme sa rysujú siluety holých stromov, zatiaľ čo na druhej strane kamenných múrikov sú otvorené polia, divé slatiny a široké údolia. Naoko-
lo nie je nič, len holá krajina.

Teda bola by tam, keby som videla ponad tie kamenné múry, čo však nevidím. Prenajala som si Fiat 500, čo je auto, ktoré sa mi v premávke veľkomesta zdalo rozkošné a vrtké, no na tmavých a prázdnych vidieckych cestách sa mi zrazu zdá zúfalo malé a zraniteľné. Zapnem diaľkové svetlá, keďže cesta je plná zákrut a začína stúpať do kopca. Pritiahnem sa bližšie k volantu a opriem sa oň. Cítim sa unavená a začínam mať rozmazané videnie. Dúfam, že čoskoro budem v dedine. Už by sto nemalo byť ďaleko.

Čo je to?

Prudko otočím volantom a niečo mi prebehne cez cestu. Je to preč skôr, ako to stihnem zaregistrovať. Myslím, že to bolo nejaké zviera. So srdcom búšiacim ako zvon prudko zabrzdím a auto vbehne na trávnik pri ceste a zastane. A mňa sa zmocní bubnujúca úzkosť.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

Nešoférovala som už celú večnosť. V Londýne som používala hromadnú dopravu, a keď sme boli niekde v zahraničí, prenajaté auto vždy šoféroval David. Niekoľkokrát sa zhlboka nadýchnem. Kedysi som bola sebaistá vodička, kedysi som však bývala sebaistá v mnohých veciach.

Roztrasenými rukami naštartujem. Motor sa prebudí k životu a spolu s ním aj autorádio.

„... *popieranie, bolesť, hnev, pocit viny, depresia, osamelosť...*“

Super, mám sa na čo tešiť.

Chcem ho rýchlo vypnúť. Stojím totiž uprostred cesty. Keby zo zákruty vybehlo auto, napáli priamo do mňa. Musím sa sústrediť. Ale stereo na Fiate 500 nepoznám a namiesto toho, aby som ho vypla, zvýším hlasitosť.

„... *A NAKONIEC AKCEPTÁCIA...*“

Huláka na mňa herečkin charakteristický hlas.

„... *NÁDEJ, A DOKONCA AJ RADOSŤ...*“

Och, pre Kristove rany, drž hubu! Daj sa vypchať so svojou nádejou aj poondiatou radosťou!

V panike ťukám do gombíkov autorádia, kým sa mi konečne nepodarí trafiť ten správny a auto stíchne. Vydýchnem si a rýchlo sa pozbieram. Potom sa ma zmocnia mierne výčitky svedomia z toho, ako som hulákala na slávnu herečku, ktorá je našim národným pokladom, a pohnem sa dopredu.

Pravda je taká, že každý rozvod je iný. Poznám ženy, ktoré opustili manželstvo s radosťou a úľavou. Ide o tie typy, čo oslavujú svoju znovunadobudnutú slobodu na rozvodových párty s balónmi v tvare penisu, do ktorých s radosťou pichajú vidličkami, a vlajkou *All The Single Ladies* zavesenou v jedálni.

Na rozdiel od nich som uprostred totálneho zapadákov, v totálnej tme a bez signálu. A navyše mi práve prestali fungovať Google Mapy. Hľadím na displej telefónu a očakávam navigáciu, ale zobrazuje sa mi len ikonka *Vyhľadávam...* Môj život mal vždy presný smer, ale zrazu nemám ani poňatia, kam idem. Ako sa dostanem z môjho starého života do môjho nového života, keď to nevie ani Google? A Google vie predsa všetko.

Takže prepáčte, ale v štádiu *Beyoncé* zatiaľ ešte nie som.

Keďže nevidím žiadne smerovacie tabule, náhodne zabojím do odbočky doprava. Hoci už odvtedy ubehli mesiace, stále sa mi nechce veriť, že sa to naozaj stalo. Mám pocit, ako by som žila život niekoho iného, nie život Liv Brooksovej, manželky, učiteľky a nevlastnej matky.

Čo priam vnucuje otázku: *Kto vlastne som?*

Ak mám byť úprimná, už ani neviem, kto vlastne som. Ešteže mám stále svoje meno. Po svadbe som si ho totiž nezmenila. Zdalo sa mi to ako zbytočná a staromódna tradícia, zvlášť, ak nechcete deti. A David ďalšie dieťa nechcel. V tomto bol ku mne od začiatku úprimný. Mal syna z prvého manželstva. Volá sa Will. Na jednom z našich prvých rande žartoval, že jedno školné za súkromnú školu mu stačí.

Na čo som mu bleskovo odpovedala, že to nebude problém, lebo som učiteľka na miestnej štátnej škole a vlastné dieťa by som na súkromnú školu nedala, ani keby mi zaplatili. Len cez moju mŕtvolu. Ale žarty bokom, David to myslel vážne. A ja som bola doňho vážne až po uši zamilovaná. Takže keď ma o pol roka neskôr požiadal o ruku, vďaka som vymenila akékoľvek fantázie o bábätku, o ktorom som ani nebola presvedčená, či ho vôbec chcem, za realitu man-

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

žela, ktorého som, naopak, bezpochyby chcela. Použijem slovník Jany Eyrovej:

Čitateľ, vydala som sa zaňho.

Ale mala som ešte jeden dôvod, prečo som si nevzala Davidovo priezvisko. Nechcela som sa vzdať ockovho. Zomrel len niekoľko mesiacov po tom, čo ma odprevadil k svadobnému oltáru na mestskom magistráte. Celý život bol tuhý fajčiar. Moja sestra Josie na jeho pohrebe zúrivo fajčila rolovacie cigarety. „A prečo, do pekla, nie?“ nadávala. Bola taká nahnevaná a ja taká smutná. Uplakaná mlado-manželka, ktorej zomreli obidvaja rodičia. Bola som Davidovi veľmi vďačná, že stál po mojom boku.

A teraz som úplne stratená.

Zastanem za krajnicou. Našťastie som si vzala automapu. Zapnem si horné svetielko a nájdem správnu stranu. S Davidom sme sa kvôli mapám a navigácii sústavne hádali. Podľa všetkého nepotreboval pomôcť navigovať a odo mňa už vôbec nie. Takže keď o desať minút neskôr zbadám prvú značku smerom na Nettlewick, cítim sa trochu víťazne. Celkom dobrý výkon na niekoho, kto *podľa Davida* nevie čítať mapy.

Pípne mi telefón a oznamuje mi, že mám nový odkaz. Už mám aj signál. Odkaz je od sťahovacej služby. Moje veci už vyložili a odchádzajú. Nasleduje odkaz od realitného agenta, pána Hardcastla. Oznámil mi, že počkal na sťahovaciu službu s kľúčmi a čoskoro zatvára kanceláriu.

„Ale nebojte,“ dodal bodro, „nechal sem vám kľúče v kvetináči pod oknom.“

Super. Žiadneho zloдея by *nikdy* nenapadlo hľadať kľúče práve tam.

Skúšam sa neznepokojovať obavami, že všetko, čo vlastním, je v prakticky otvorenom dome, a šoférujem auto po

starobylom kamennom moste. Potom začnem stúpať do kopca. Zdá sa, že od čias mojich detských školských prázdnin sa tu toho veľa nezmenilo. Po hlavnej ulici vojdem do dediny s malým námestíčkom vydláždeným mačacími hlavami, okolo ktorého sú malé obchodíky s výklenkami. Prejdem okolo pubu, kaviarne a maličkej pošty.

V skutočnosti sa, samozrejme, toho zmenilo viac ako dosť. Starí rodičia už dávno nežijú, rovnako ako rodičia. So sestrou sme už obe dospelé. Josie, ktorá vždy mala kreatívneho a voľnomyšlienárskeho ducha, sa stala profesionálnou fotografkou a cestuje po celom svete. Zatiaľ čo ja, vždy tá rozumná, som sa stala učiteľkou, presťahovala som sa do Londýna a vydala som sa. Ale teraz už neplatí ani to.

Môj vidiecky domček je na konci dediny. Schádza sa k nemu po úzkej kamennej cestičke. Zrazu som vďačná za môj malý Fiat, ktorý obratne manévruje ostrými zákrutami. V cieľi zastanem a vypnem motor. Domček vyzerá ešte ošarpanejšie, než si ho pamätám. Začnú vo mne narastať pochybnosti a úzkosť, ktoré sa mi hromadia v hrdle ako reflux. Rýchlo ich prehltneť pripomením si, čo mi povedala Naomi o obavách a vzrušení – že sú to dve stránky jednej mince. Zdvihnem zrak a pozriem sa na chatrné čipkované záclony visiace v spálňovom okne. Nie som si istá, či mám vystúpiť. V teplom, vykúrenom aute mi je akosi lepšie. Napriek dlhej ceste ešte nie som pripravená vystúpiť a vojsť do môjho nového domova. Znovu zapnem autorádio.

Napriek tomu, že otáčam kľúčom v zámke, staré dvere potrebujú tri energické kopance, kým sa konečne otvoria

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

a odhalia úzku chodbu zapratanú krabicami. Sťahovacia služba ich tu všetky zhodila a odfrčala. Zapnem žiarovku visiacu zo stropu, prekročím kopu reklamnej pošty a tuhšie sa zamotám do vetrovky. Teplomer auta mi napovedal, že vonku sú mínus dva stupne, ale aj vnútri sa mi parí z úst. Trasúc sa od zimy, zavriem za sebou vchodové dvere.

Keď som ľuďom oznámila, že odchádzam z Londýna a sťahujem sa sama na vidiek, niektorí prekvapene zdvihli obočie, no väčšina reagovala s entuziazmom. „Och, ty sa máš! Konečne vypadneš z tejto pretekárskej dráhy pre potkany! Aké vzrušujúce! To bude dobrodružstvo! Tak ti závidím, budeš si môcť pestovať vlastnú zeleninu!“ Napokon, ktorý Londýnčan nepozera *Escape to the Country* a nesníva o návrate k prírode a zeleninovým hriadkam? Pravdaže, život na vidieku s nulovou uhlíkovou stopou je oveľa lákavejší, keď sa naň pozeráte na plazmovej televíznej obrazovke a napchávate sa pritom donáskou. Niekoľko mojich priateľov mi dokonca povedalo, že som odvážna.

Avšak v mojom prípade to bola skôr núdza a nevyhnutnosť, nie nejaká odvážna voľba. Nebolo to o tom, že chcem pestovať domáce paradajky. Pokúšam si zachrániť vlastný život. Viem, pre tých, ktorí nikdy nezažili ubíjajúce zúfalstvo zlomeného srdca, to znie príliš dramaticky, ale ja to tak naozaj cítim. V Londýne som sa potápala. Potrebovala som odtiaľ vypadnúť. Ujsť od všetkého a zmiznúť z povrchu zemskeho. Ale teraz, zoči-voči realite, mám pocit, že je toho na mňa zrazu akosi priveľa. Nepripadá mi to ako vzrušujúce dobrodružstvo, skôr sa cítim vystrašená a zmätená.

Po podlahe prebehne myš a ja s vreskom vyskočím. Potom sa rýchlo spamätám. Je neskoro. Som vyčerpaná. Potrebujem ísť do postele. Lenže, ako sa ukáže, moja posteľ

je rozobratá a opretá o stenu v chodbe. Budem sa musieť uspokojiť s gaučom, ktorý som medzitým našla v obývačke. Ako perinu použijem páperovú vetrovku. Dom nemá ústredné kúrenie a koncom januára je v ňom naozaj zima. Unavene sa uložím na mäkký gauč. Ležím sama v tme a počúvam neznáme zvuky neznámeho domu a vietor zavíjajúci v komíne.

Tak a toto je môj nový život.

Cítim sa všelijako, len nie odvážne.

Potom si na niečo spomeniem. Rukou nahmatám kabelku a vytiahnem z nej fotografiu mňa a Josie. Nakloním ju tak, aby na ňu dopadalo mesačné svetlo, prichádzajúce od okna bez závesov. Prezerám si Josienu tvár. Usmieva sa na mňa a zrazu sa upokojím. Už sa necítim taká osamelá. Položím fotografiu na prázdnu kozubovú rímsu a znovu sa na gauči stočím do kľbka. Po prvýkrát po niekoľkých mesiacoch okamžite zaspím.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

Stanley

Zapnuté. Vypnuté. Zapnuté. Vypnuté. Zapnuté.

Stanley kľáči na okraji postele vo svojej podkrovnej izbe a cez ďalekohľad pozerá na vzdialený dom na opačnej strane cintorína. Pozoruje, ako sa v ňom zapínajú a vypínajú svetlá.

Spodné okno: zapnuté. Potom vypnuté. Spodné okno na druhej strane: zapnuté.

Stanley stále nerozoznáva pravú a ľavú stranu. Všetci v jeho triede to už vedia, ale on si to nie a nie zapamätať. Niektoré deti si z neho kvôli tomu uťahujú, ale ocko mu povedal, aby si ich nevšímal. Ocko mu tiež povedal, že aj on bol v škole pre veľkých, skôr než rozoznával doprava a doľava, a to bol o *kilometre* starší, než je Stanley teraz. Učiteľka povedala, že si to najľahšie zapamätá, keď si povie, že pravá ruka je na písanie, lenže on píše tou druhou rukou, a tak sa mu to všetko poplietlo.

Nedáva to zmysel, uvažuje Stanley, zatiaľ čo ďalej pozerá do ďalekohľadu, ktorý dostal od Santa Clausa na Vianoce. Ocko povedal, že na Štedrý večer príde Santa do jeho izby, keď už bude spať, a nechá mu pri posteli darčeky. Naľakalo ho to. Nechce, aby do jeho izby chodil nejaký cudzí muž, keď spí. Dokonca ani vtedy, keď ide o zázraky.

Horné okno: zapnuté. Dolné okno: stále zapnuté = dve svetlá.

Akoby sa mu ten dom snažil niečo povedať. Nejaký tajný kód, ktorý vysielá prostredníctvom svetiel. Stanley opatrne zlezie z postele, dávajúc pozor, aby si neudrel hlavu o nízky a šikmý strop podkrovia. Prekračuje železnicu, ktorú má

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

úhľadne porozkladanú po celej podlahe. Má na sebe svoje špeciálne pyžamo, ale má bosé nohy, preto si dáva pozor, aby na nič nestúpil. Nielenže by mu to poranilo chodidlo, ale by to aj narušilo celý systém. A systém je veľmi dôležitý. Všetko musí mať nejaký systém a byť usporiadané. Správne usporiadané. Keby to nebolo správne usporiadané, nevedel by zaspať.

Raz mu ocko prišiel dať pusu na dobrú noc a zakopol o železničný most a zlomil ho. Stanley sa celé hodiny ustarostene prehadzoval v posteli. Nakoniec musel ísť zobudiť ocka, aby ten most opravil svojím špeciálnym lepidlom. Ale ocko sa nahneval. Povedal, že je hlboká noc a kázal Stanleymu, aby šiel naspäť do postele. Stanley si pamätá, ako sa rozplakal. Potom sa rozplakal aj ocko. Bolo to krátko po tom, ako sa z maminky stala hviezdička na oblohe. Ocko nakoniec vstal a išiel ten most opraviť. Zrejme mu to tiež robilo starosti.

Stanley vie, že by mal už dávno spať, ale nemôže zaspať. Ten dom na opačnej strane cintorína bol celé mesiace tmavý, ale pred niekoľkými dňami videl, ako sa v ňom z ničoho nič rozsvietilo svetlo. Teraz ten dom pozoruje každú noc. Stanley našiel baterku, ktorú si nechal schovanú za domčekom prednostu stanice, a vliezol späť do postele. Namieril baterkou na okno a potom ju zapol. A potom zase vypol. Celý nedočkavý čakal.

To, že mama je teraz hviezda, tiež nedáva žiaden zmysel. Akoby mohla jedného dňa len tak zmiznúť na oblohu, zatiaľ čo on bol v škole? Znamená to, že sa to môže stať hocikomu? Môže jedného dňa zmiznúť aj ocko? Stanley nechce, aby sa aj z ocka stala hviezda. Už len myšlienka na to ho

desí. Radšej prestal svojím novým ďalekohľadom pozerat' na hviezdy a začal pozerat' na svetlá v dome oproti.

Dom mu odpovedal. Vypnuté. Vypnuté. Zapnuté... vypnuté.

Len čo sa celý dom ponoril do tmy, Stanley vypol svoju baterku a zakutral sa pod perinu so Spidermanom. Keď sa presvedčil, že aj dom naproti spí, nebál sa zaspáť už ani on. Zajtra tie svetlá opäť spočíta. Možno má ten dom preňho nejaký dôležitý odkaz.

Možno od maminky.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁŽ NIE!

Charitatívny dar

„Tak čo, ako sa ti tam darí?“

Je sobota o dva týždne neskôr. Telefonujem s Naomi.

„Výborne... naozaj výborne...“

„Vidiš! *Vravela som ti!* Bože, čo by som ja dala za to, aby som mohla vypadnúť z Londýna! Za čerstvý vzduch a dostatok priestoru. Ellie by bola na vidieku taká šťastná. Už si bola na nejakých pekných prechádzkach?“

„Ako sa to vezme...“

Tlačenie nákupného vozíka medzi regálmi s farbami vo veľkých stavebninách zrejme nebude to, čo si Naomi predstavuje pod „peknými prechádzkami“, ale nechcem ju sklamať.

„Ty sa ale máš. Stavím sa, že scenéria je tam úžasná, mám pravdu?“

„Úžasná.“

Odkedy som sa odsťahovala na vidiek, prišla som na to, že v chalupe nemám signál. Podľa môjho mobilného operátora som v „čiernej diere“. To znamená, že ak chcem s niekým telefonovať, musím stáť na najvyššom mieste mojej záhrady, čiže na jej úplnom konci, na hranici s poľom. Premrznutá na kosť mávam telefónom ako totálna blbka, aby som mala aspoň polku paličky. A mimochodom, stále nemám internet, lebo na mojom pozemku nie sú správne zakopané káble. Čakám, kým mi to opravia.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

To znamená, že keď som v meste a mám signál, musím využiť každú minútu. Zatiaľ čo ma Naomi zásobuje najnovšími klebetami, poriadne si prezriem regál s maliarskymi štetcami. Majú tam všetky veľkosti, typy a ceny. Jeden vezmem do rúk a palcom prechádzam po štetinách. Rozhodujem sa, či mám kúpiť 50-milimetrový so syntetickým polyesterovým vláknom alebo 75-milimetrový so šikmo strihaným vláknom, vhodným na malé priestory, a s drevenou rúčkou. Potom však zbadám celú sekciu s maliarskymi valčekmi a už som úplne domotaná. Pôvodne som plánovala vymaľovať len prednú spálňu.

„A stretla si už nejakých fešných farmárov?“ spýta sa Naomi potom, ako mi dorozpráva o hádke v zborovni kvôli šálkam na kávu. Učitelia sú na svoje kávové šálky veľmi hákliví a podľa všetkého sa nová zástupkyňa riaditeľa a jeden zo suplujúcich učiteľov takmer pobili o šálku s nápisom Zachovajte pokoj a rozvahu.

„Čo ti šibe? V ktorom románe Catherine Cooksonovej žiješ?“

Naomi sa nahlas zasmeje svojím hrdelným smiechom. „Nikdy nevieš...“

„Nie, nestretla. A píš si, fešní farmári sú to *posledné*, čo hľadám.

Strčím do nákupného vozíka niekoľko štetcov a jeden valček.

„Naomi, budem už musieť ísť.“

„Veď ja tiež, musím odvieť Ellie na futbal. Už si víkend!“

„Ty tiež.“

Naomi zloží, ja odložím telefón do vrečka a začnem pokukovať po bielej farbe. Keby len vedela, aká je pravda. Opatr-

ne si čupnem, ako sa to po správnosti má robiť pri zdvíhaní ťažkých vecí, chytím rúčku vedra s farbou oboma rukami a s hlasným stonom ho naložím do nákupného vozíka.

Dobre, pravda je taká, že odkedy som sa sem presťahovala, nevdychna som ani závan čerstvého vzduchu a nevidela som žiadnu peknú scenériu. Vytrhávala som totiž moľami prežraté koberce a terigala som sa s nimi do miestneho recyklačného centra. Bola to poriadna drina. Bohvie, ako dlho tam tie koberce boli, v každom prípade v nich bolo dosť myšacieho trusu, pavúkov (mŕtvych aj živých) a slimačieho slizu na to, aby som mohla bývalých majiteľov zažalovať za psychickú ujmu.

Okrem toho som bola zaneprázdnená zháňaním stavebnej firmy, porovnávaním cien a vybavovaním potrebných povolení a papierov k renovácii na stavebnom úrade. Najala som si architekta, ktorý mi nakreslil projekt. V prízemí sa má zbúrať stena medzi obývačkou a kuchyňou, aby sa vytvoril väčší priestor. Zároveň sa tam bude budovať ďalšie WC, prístavba ku kuchyni a v obývačke sa má postaviť pec na pálenie dreva. Na poschodí, ktoré má, našťastie, dostatočne priestranné spálne, idem prestavovať miniatúrnu kúpeľňu.

Bohužiaľ, ukázalo sa, že prestavba bude oveľa komplikovanejšia a hlavne drahšia, než sľubujú časopisy o bývaní. Tak mi treba, nemala som kupovať tristoročnú barabizňu. Našťastie, plesň z prednej spálne odstránili ešte skôr, ako som sa nasťahovala. Takže teraz tam mám namiesto obrovského hríbu nový sadrokartón ružovej farby, ktorý je

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

pripravený na namaľovanie. Časopisy radia, aby ste mali k dispozícii aspoň jednu hotovú izbu, v ktorej sa dá počas rekonštrukcie bývať, tak som si tú radu vzala k srdcu.

Z kabelky vytiahnem niekoľkostranový nákupný zoznam a vyškrtnem z neho položku FARBA. Ten zoznam je čoraz dlhší a dlhší, ako keď sa nám v zborovni pokazil fax a začal chrliť kilometre papiera. Čo je, mimochodom, jasný dôkaz, že som stará. Faxy už dnes nikto nemá, že? Stavím sa, že Davidova nová priateľka fax nikdy v živote nevidela.

„Prepáčte, kde nájdem rohožky?“

„Prosím?“ prestanem pozeráť do zoznamu a vidím, že na mňa spýtavo hľadí akýsi chlap. „Hľadám rohožky,“ vysvetľuje a ďalej na mňa vypliešťa oči. Ako to myslí, že hľadá rohožky?

„Uhm... ale ja tu nepracujem.“

„Och, v poriadku, tak prepáčte.“

Chlapík náhlivo odkrača a ja cítim, ako mi očervenejú líca. V skutočnosti sa nepomýlil. Ak niekto vie všetko o rohožkách, tak som to určite ja. Manžel mi ušiel s mladučkou babou, ktorá by mohla byť jeho dcéra, a čo som urobila ja? Vyžehlila som mu košeľe.

Ale aspoň som to bola ja, kto požiadal o rozvod. Cítiť sa ako rohožka, o ktorú si obtierajú nohy, je jedna vec, byť obeťou je niečo oveľa horšie.

S červenou tvárou sa vyberiem smerom k pokladniám. V obchode je plno ľudí a rady sú dlhé. Prísť sem cez víkend bola očividne chyba. Slimačím tempom postupujem dopredu. Celé to bola očividne chyba. Akože vážne! Ak som potrebovala vymeniť vzduch a začať odznovu, mala som ísť radšej na spirituálny pobyt na Bali. Alebo keď som

už potrebovala renovovať starý dom, tak aspoň v slnečnom Toskánsku, aby som sa mohla zoznámiť s nejakým krásnym Talianom, tak ako to robia rozvedené štyridsiatničky vo filmoch.

Ale ja nie som vo filme, som v stavebninách.

Vezmem do ruky delič nákupov a začnem vykladať obsah svojho preplneného nákupného vozíka na pokladničný pás. Nekúpila som si romantický roľnícky dom v toskánskych vrškoch, ale plesnivý starý dom v Yorkshire Dales. Všetky motivačné knihy, čo som si nakúpila, hovoria o nových začiatkoch a nových projektoch – prečo som sa nezačala učiť nový jazyk, alebo ako upiecť domáci kváskový chlieb? Prečo som si niečo neprenajala a neostala bývať v Londýne? V takom veľkom meste predsa nehrozí, že by som sa denne zrážala so svojím exmanželom.

A keby som sa odsťahovala na opačný koniec mesta, vyhla by som sa aj určitým manželským párom, ktoré boli kedysi našimi spoločnými priateľmi.

Vlastne by som sa im ani nepotrebovala vyhýbať, v skutočnosti by sa oni vyhýbali mne. Rozvody sú už raz také. Ľudia sa boja, že sú nákazlivé ako osýpky. Ak sa rozišli David a Liv, kto bude ďalší?

Keď sa David odsťahoval, moje kamarátky mi najprv boli veľkou oporou. Vypili sme spolu litre vína a nadávali na Davida. Ale po čase sa intervaly medzi správami, WhatsApp chatmi a telefonátmi začali predlžovať, až postupne celkom prestali. Keď opadne počiatočný šok, priatelia sa vrátia k svojim vlastným problémom, ich život ide ďalej a predpokladajú, že ten váš tiež.

Bohužiaľ, šok a prekvapenie jednoducho nezmiznú zo dňa na deň. Najhoršie je, že vy sami nechcete nikoho

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

sklamať ani zatažovať sťažnosťami a priznaniami, že ste sa z toho ešte *stále* nedostali. Ten minulý víkend, keď ste zrušili stretnutie s kamoškami, ste nemali veľa práce, v skutočnosti ste nemali silu obliecť sa. Nemali ste silu čeliť budúcnosti, ktorá sa ešte pred niekoľkými mesiacmi zdala taká jasná a zrazu vás desí k smrti. Takže sa radšej odmlčíte. Vymažete si z telefónu sociálne siete. Dáte výpoveď v práci, presťahujete sa kamsi ďaleko predaleko a skúšate si zrekonštruovať život.

Áno, plačem v pyžame, budím sa uprostred noci s panickým záchvatom a oslavujem narodeniny v spoločnosti nevybalených krabíc. Jedným som si však istá – nedotrepala som sa do tohto zapadákov, len aby som to teraz vzdala.

„Bude to tristopäťdesiatsedem libier a osem pencí.“

„*Kolko?*“ zblednem.

Doparoma. Ten spirituálny pobyt na Bali by ma tuším vyšiel lacnejšie. Vydolujem z peňaženky kreditnú kartu, čo mi pripomenie, že sa musím zastaviť v meste a dať si do novin inzerát, že doučujem angličtinu. Týmto tempom budem čochvíľa na mizine.

Pokladnička bez slova otočí mašinku na kreditné karty smerom ku mne a nechtom ťukne po displeji. Všimnem si, že má pôsobivo dlhé, jasno oranžové nechty. Radšej zovriem ruky v päšť, aby nebolo vidno tie moje, rozštiepené a dolámané z vytrhávania kobercov.

Škúlim na výslednú sumu na displeji.

„Okej.“ Prikyvujem, hoci tam nič nevidím. Zabudla som si okuliare na čítanie. Vsuniem do mašinky kreditnú kartu

a naslepo vyťukám PIN kód. Muselo sa mi podariť zadať ho správne, lebo pokladňa vypľuje účet. Pokladníčka mi ho podá.

„Ďakujeme za váš dnešný nákup.“

„Ja ďakujem.“ Usmejem sa na ňu, ale pokladníčka už zdvihla ďalší delič nákupov a venuje sa ďalšiemu zákazníkovi, staršiemu pánovi s hyacintom v kvetináči. Hyacint sa začína po pokladničnom páse nebezpečne približovať smerom ku mne, takže narýchlo balím nákup. Igelitové tašky naložím späť do nákupného vozíka a ponáhľam sa k východu.

Vonku sa medzitým schladilo a obloha zosivela. V Londýne vo februári nikdy nebolo takto chladno. Tu vám zima doslova zachádza pod kožu. Nasadím si rukavice a čiapku a začnem tlačiť vozík smerom k zaparkovanému autu. Predĺžila som si zmluvu v požičovni áut o niekoľko týždňov, ale čoskoro ho budem musieť vrátiť, lebo ma stojí celý majetok.

„Nechcete prispieť na dobrú vec?“

Prejdem okolo dievčiny s urnou. Má na sebe reflexnú vestu s nejakým sloganom, ale neprečítam si ho.

„Prepáčte, nemám žiadne drobné.“

Je to moja štandardná odpoveď. Jediné, na čo dokážem myslieť, je, ako sa dostať čo najrýchlejšie do auta a zapnúť si kúrenie.

„Pomôže každá penca,“ dievčina sa na mňa usmeje. Má ružové vlasy a striebornú náušnicu v nose. Je ešte mladšia, než som si pôvodne myslela. Zrejme je len tínedžerka.

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!

Všimnem si, že nemá rukavice a sťahuje si rukávy mikiny dolu, aby si ohriala prsty, ktoré má od zimy celé červené.

„Je to pre miestny psí útulok.“

A už ma dostala. Mám výčitky svedomia. Zastanem a skontrolujem vrecká. Nič v nich nie je. Pozriem do kabelky.

„Máte psa?“

„Hm? ... nie.“

Dokelu, mám len dvacku.

„Rozmýšľali ste niekedy, že by ste si nejakého adoptovali?“

„Nie, asi nie,“ krútim hlavou. „Nie som ten typ.“

„Tak tomu neverím,“ dievčina sa zaškerí a potiahne nosom.

Som na vážkach. Chcela by som prispieť, príde mi to ako záslužná zbierka a to dievča vyzerá ako veľmi milá osoba, navyše tu stojí cez víkend v treskúcej zime. Ale naozaj si nemôžem dovoliť dať im dvadsať libier.

„Keby ste niekedy zmenili názor, máme kopec rozkošných psíkov, ktoré potrebujú dobrý domov.“

Podá mi brožúrku. Sú v nej fotografie psíkov. Prosebné na mňa hľadia svojimi smutnými očami.

„Nech sa páči,“ vytiahnem z kabelky dvacku a podám ju dievčine.

„Vau!“ Rozžiarila sa jej tvár, no vzápätí akoby zapochybovala. Zachmúri sa. „Prepáčte... ale nemám vám vydať... budem musieť hodiť do urny celú dvadsiatku.“

„Nepotrebujem vydať.“

„To vážne?“ zavzdychá a potom si zmrznutými prstami zakryje ústa. „Fakt nám dávate dvacku? Vy ste super! Ďakujeme veľmi pekne.“

„Naozaj nemáte za čo, je to predsa na dobročinné účely,“
usmejem sa.

Rýchlo sa pohnem aj s nákupným vozíkom, aby som ne-
oľutovala svoju veľkorysosť. Začne mrholiť mrznúci dážď.
Dám si na hlavu kapucňu a ponáhľam sa cez parkovisko
k autu.

„Hej, vy!“

Nieкто na mňa zvolá. Otočím sa a vidím, ako mi spoza
urny máva dievčina s ružovými vlasmi.

„Mala som pravdu. Hneď som vedela, že ste ten správny
typ.“

PRVÉ ŠTÁDIUM: TO SNÁĎ NIE!